

O Plzni a o paměti

Mladý spisovatel pocházející ze Stříbra v západních Čechách **Vratislav Maňák** vypráví o svém novém románu **Rubikova kostka**, který vydalo nakladatelství Host.

O čem je Rubikova kostka?

Nejstručněji se dá říct, že o Plzni a paměti. Vedle toho se ale snaží vyprávět i o rozpoložení mladého člověka na zlomu mezi dospíváním a dospělostí, do které je vhnán v momentu, kdy by si sám nejradši lehl pod dětskou dušinu. A vypráví taky o naší minulosti, zejména o ménové reformě v roce 1953.

Co bylo inspirací? Jak dlouho ve vás téma žilo?

Těch vlivů, které se propsaly do Rubikovy kostky, bylo spousta. Kačyňovo Ucho, čtení Heinricha Bölla, chuť vystavit Plzni literární vizitku, zájem o historii. O jedné jediné inspiraci mluvit nedovedu. Dané je to i tím, že se svým příběhem žiju už poměrně dlouho.

Měl jste od začátku jasno o formátu, věděli jste, že vznikne román?

Vůbec ne. Na začátku jsem se dokonce představě románu dost bránil. Měl jsem zkušenost jenom s povídkami a pochyboval jsem nad tím, jestli dokážu dlouhý text napsat tak, abych čtenáře nenudil

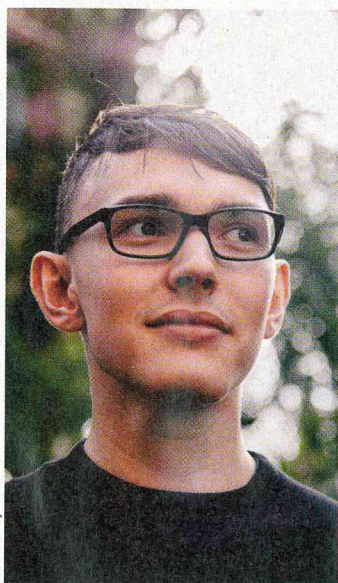

Foto Ondřej Trnoba

Vratislav Maňák zkouší „zaspívat češtinu“

– a aby se mi nerozsypal pod rukama. Tyto obavy mě neopustily ani v průběhu psaní, když už bylo jasné, že z kypícího příběhu román opravdu vznikne, a popravdě mám jisté pochyby ještě teď. A tak bázlivě a nevěřičně koukám na svázanou knížku a sám sebe se ptám: Co jsi to vyvedl? A vyvedlo se to?

V povídkové sbírce Šaty z igelitu jste pracoval s obrazy. Jsou vizuální představy začátkem každého vašeho textu?

Představa momentky, kterou se pak snažím přetlumocit do slov, je pořád důležitá, ale v Rubikové kostce nehrála tak významnou roli jako v Šatech z igelitu. Kostka se totiž odehrává v kulisách konkrétního města, není potřeba nic domýšlet, a hlavně pracuje s motivem ucha, vyřčeného a slyšeného. V tu chvíli stojím na začátku samotné slovo a já zkouším „zaspívat češtinu“ v tolika oktávách, v kolika jen dovedu. Aby totiž postavy působily autenticky, musely mít svébytný projev i paletu používaných výrazů, od kterých se pak často odvíjel i jejich charakter a příběh.

■ Anna Nádvořníková

Zrcadlení ostravského divadla

Na sklonku roku 2016 se uskutečnil již dvacátý ročník nesoutěžního festivalu ostravských činoherních scén **Ostravar**. K jeho tradičním účastníkům (hlavní organizátor ND moravskoslezské, Komorní scéna Aréna, Divadlo Petra Bezru-

Nabitá akce, která nutila zájemce k selekci nabídky a kdy zejména v nočních reprízách přemáhala publikum únava, dosáhla hranice únosnosti. Vítaným specifikem zůstala přítomnost jak řady přespolních teatrologů a kritiků, tak mno-

hled novinek profilového repertoáru. Hodnotící názory se konfrontovaly na dvou rozborových seminářích, další nesl název Produkční dům jako alternativa. Nad ročníkem opět převzali dokumentační „patronát“ studenti, kteří každodennímu bulletinu i video zpravodajství stanovili princip divadla jakožto zrcadla a pět čísel časopisu vyplnili recenzemi a rozhovory.

Jako obvykle se festival vyznačoval proměnlivou, ve špičkových inscenacích však pozoruhodnou úroveň inscenací a pestrou, k tragikomickému ladění tíhnoucí dramaturgií. Osobitým režijním vkladem i oceněníhodnými hereckými výkony ne vždy souměřitelně přispěly oba její póly: více experimenty menších scén nežli rozlehlá jeviště Národního divadla moravskoslezského, přičemž se znovu hrálo také na zkušební nebo v klaustrofobickém prostředí obou „arén“.

Vavříny tentokrát právem sbíraly především vyrovnané a působivé inscenace Komorní scény Aréna. Alespoň z vnějšího pohledu je zřejmé, že všechna ostravská divadla usilují o své divácké cílové skupiny, ale zároveň bez krátkozraké rivality dokážou spolupracovat a realizátorům či hercům běžně umožňují i tvůrčí uplatnění „u sousedů“.

■ Vít Závodský, divadelní publicista

Foto Roman Polásek

Komorní scéna Aréna uvedla na Ostravaru i inscenaci *Lidská tragikomedie*. Na snímku Michal Čapka, Marek Cisořský, Šimon Krupa a Josef Kaluža.

če) se jako rovnoprávný podílňík připojily krystalizující soubor Stará aréna a také čtyři pořady takzvaného off programu. Celkové přehledkové menu tedy zahrnovalo nevyjímky vysoký počet dvaceti chodů.

ha takto zaměřených vysokoškoláků z Prahy, Brna, Olomouce, Ostravy, Opavy i Bratislavy. Jim všem poskytla přehledka podle vlastního výběru každé z institucí v koncentrované podobě reprezentativní pře-

VYTIPOVÁNO

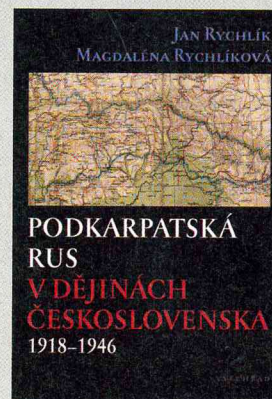
U NAŠICH PŘEDCHŮDCŮ

Do jedné z budov Moravského zemského muzea v Brně, **Pavilonu Anthropos**, láká návštěvníky aktuální výstava nazvaná **Vítejte u neandrtálců**. Snaží se zásadně přehodnotit dosud tradované představy o těchto obyvatelích rovněž našeho území. Na tuzemských i zahraničních nálezech demonstrovuje, jak se naši předchůdci vyrovnávali s extrémními klimatickými podmínkami, kterak tyto lovci a sběrači zhotovovali esteticky hodnotné nástroje nebo jakému sociálnímu citění dospěli. Spatříme imitaci obydlí jeskyně a přesnou sochařskou rekonstrukci nevelkého tehdejšího muže. Senzací je unikátní, téměř nikdy nevystavený travertinový výlitek mozkovny neandrtálky (stáří 105 000 let), který z trezoru pražského Národního muzea přivezl speciální policejní doprovod. Rodinná podivánka je v Brně k dispozici až do konce roku 2017.

■ Vít Závodský

ZEMĚ POD KARPATY

Systémový přístup k faktům, vědomí souvislostí, objektivita a názor. Nová publikace **Jana a Mag-**

dalény Rychlíkových Podkarpatská Rus v dějinách Československa 1918-1946

(Vyšehrad) tyto i další kladné atributy určitě má. Záběr knihy je přitom sympaticky širší, než napovídá název. Období, kdy země pod Karpaty byla součástí ČSR, zasazuje do historických, geografických, politických i dalších kontextů. Zahrnuje starší dějiny regionu, vznik a vývoj jeho názvu, jazykové a národnostní otázky i pasáže o tom, proč měly (nejen) okolní státy o ten malý kousek země takový zájem. Taky závěrečný smutný epilog (kapitola Na cestě k sovětskému Zakarpatsku) přesahuje období společného státu. A jak to má u dobré odborné studie být, některými závěry autoři inspirují k otázkám i diskusi. Kniha obohacuje „podkarpatskou“ historickou knihovničku a dokazuje, že o toto – nejen dějepisné – téma je mezi odborníky trvalý zájem.

■ Agáta Pilátová